

Definition och beskrivning av Mångsidiga Insatser (MI), respektive Riktade Insatser (RI)

Alla barn med autismdiagnos F 84 (F84.0; F84.1; F 84.5; F 84.9 enligt ICD 10) som registreras före 6 års ålder och erbjuds insatser under förskoleåldern inom Barn och ungdomshabiliteringen, och vars föräldrar godkänner en medverkan i Nationellt kvalitetsregister HabQ, ska följas upp inom Autismmodulen i registret.

Uppföljning av Mångsidiga Insatser (MI) alternativt Riktade insatser (RI) påbörjas så tidigt som möjligt under förskoleperioden och pågår fram till skolstart, Åk1. Detta innebär också att alla insatser (MI eller RI) - vars syfte är att öka barnens förmåga inom områden som är grundläggande svårigheter vid autism, dvs socialt samspel, inläring, funktionell kommunikation, problemskapande beteenden och adaptiva färdigheter – ska följas upp i registret. Det betyder att, även de insatser som är mera begränsade vad gäller innehåll och/eller pågår under kortare tid än de 2 år som rekommenderas för MI, följs upp i registret.

Barnen, som påbörjat uppföljning i förskoleåldern, fortsätter sedan att följas i registret till 18 år.

Uppföljning av insatser i skolåldern beskrivs i instruktioner för ”uppföljning av barn med autism i skolåldern” <http://habq.se/personal/metodparm/uppfoljning-autism/skolbarn/> .

MÅNGSIDIGA INSATSER (MI)

För att kvalificera som en MI-insats ska **flertalet** av rekommendationerna i Mångsidiga intensiva insatser för barn med autism i förskoleåldern följas. Se www.habiliteringschefer.se

Rekommendationer 2012.

De mångsidiga intensiva insatserna utmärks av att
– **barnet ska ha ett individuellt anpassat program som utgår från ett program med skriven manual**

Barnet och familjens behov, förmågor, svårigheter och önskemål ska beaktas. Den övergripande individuella planen är överordnad programmet och manualen.

– **insatsen påbörjas tidigt**

så snart behov identifierats

Målet är att insatser påbörjas före 4 års ålder

– **insatsen ges med hög intensitet**

En intensitet om ca 25 tim/vecka fördelade på minst 5 dagar per vecka under hela året, under minst 2 år ska eftersträvas. Lägre intensitet vid uppstart av program, en inkörningsperiod under flera månader behövs sannolikt.

Målet är att insatser ges med en intensitet om ca 25 tim/vecka under ca 2 år.

– **barnet får systematiskt upplagda träningstillfällen i starkt understödande miljöer**

vilket innebär

o att det för varje barn finns ett långsiktigt individuellt program.

o att aktiviteterna är välstrukturerade och noggrant pedagogiskt planerade samt att miljöerna vid behov är tillrättalagda enligt principer för ”Positivt beteendestöd”.

o att TBA-strategier används. Strategier som ”discrete trial training”, olika former av färdighetsträning, ”incidental learning” eller ”naturalistic learning” är effektiva. Tillämpad beteendeanalys (TBA) är grunden för alla ovanstående inlärningsstrategier antingen det handlar om att minska/reducera ett störande beteende eller att lära in en ny färdighet.

o att särskild hänsyn tas till motivationsaspekter (förstärkning) vid planering och träning av olika aktiviteter. Det innebär att det individuella upplägget utgår från sådant som barnet tycker om och är intresserat av. Speciellt i inledningsskedet är det viktigt att maximera möjligheterna för barnet att lyckas och minimera risken att misslyckas i inlärningsituationerna.

o att träningen åtminstone till en början behöver ske en-till-en, speciellt när nya färdigheter ska läras in. Syftet är att barnet dagligen skall få tillräckligt mycket individuell uppmärksamhet för att effektivt kunna arbeta mot individuell måluppfyllelse.

o att träningen är uppbyggd i små steg.

o att träningen ger utrymme för repetition, alltså möjlighet att öva samma saker många gånger på ett varierat sätt.

o att strategier för generalisering ingår i planen och regelmässigt tillämpas, d v s strategier som främjar utveckling av förmågan att använda inlärd kunskaper med olika personer i olika miljöer och sammanhang.

o att för de yngsta barnen träning bedrivs i naturliga situationer (naturalistic learning), som mera initieras av barnet än den vuxna. Detta bör tillämpas där så är möjligt. Vuxeninitierade planerade inlärningsaktiviteter skall genomföras i korta sekvenser.

– **utvärdering av barnets utveckling sker objektivt och kontinuerligt** Målen i den övergripande individuella planen utvärderas och omformuleras vid behov minst en gång om året. Delmålen i barnets individuella program utvärderas och dokumenteras minst var tredje månad för att utröna hur barnet drar nytta av sitt program. Brist på dokumenterbara framsteg under tre månader indikerar behov av någon typ av förändring t ex ökad intensitet genom större personaltäthet, mer planerad undervisningstid, omformulering av innehållet i barnets individuella program eller att personalen får extra utbildning och handledning.

– **föräldrar involveras i behandlingen** I den övergripande individuella planen ska mål sättas för föräldramedverkan. Föräldramedverkan förutsätter att föräldrar får möjlighet att skaffa sig kunskaper om autism och vad man kan göra för att främja barnets utveckling. För att kunna vara delaktiga i utformandet av den övergripande individuella planen och vid genomförandet av barnets individuella program är kunskap i exempelvis förhållningssätt och inlärningsstrategier viktiga. Att föräldrar fungerar som tränare för sina barn är bland annat viktigt för att förbättra generaliseringen av inlärd färdigheter till så många personer och miljöer som möjligt och öka intensiteten. I den övergripande individuella planen ska föräldrars och syskons behov av eget stöd också beaktas.

– **övergång från förskola till skola planeras** Ett tidigt intensivt mångsidigt program är tidsbegränsat. Därför är det viktigt att avslutningen av barnets program och övergången till det nya sammanhanget är noggrant planerade och genomförda utifrån varje individs behov och förutsättningar och de förhållanden som råder när det gäller förskola, skola och liknande.

– **programmet fokuserar på de grundläggande svårigheter som barn med autism har** vad gäller socialt samspel, inläring, funktionell kommunikation, problembeteenden och adaptiva färdigheter. Det vanliga är att de mångsidiga programmen har en manual där innehållet följer stegen i utvecklingen hos normalutvecklade barn liksom läroplaner för vanlig förskola.

Observera:

I den situation där nätverket runt barnet (familj och/eller förskola) ej lyckats komma upp i en stipulerad intensitet av 25 tim/ vecka men där nätverket ändå arbetar mångsidigt ska insatsen fortsatt registreras som MI. Det vill säga att man fortfarande samtidigt arbetar med flertalet (3 eller fler) av områdena kognition/annorlunda tänkande, kommunikation, socialt samspel/ lek, vardagsfärdigheter och/eller problemskapande beteende och att det finns en kontinuitet i insatserna vilka enl rekommendationer förväntas pågå under ca 2 år.

Familjer som väljer att ej arbeta med Mångsidiga insatser med sitt barn under förskoleperioden erbjuds Riktade Insatser (RI).

RIKTADE INSATSER (RI)

Insatser som ej kvalificerar sig inom definition Mångsidiga Insatser (MI) under förskoleperioden men som är riktade till barnet och har som mål att stödja barnets utveckling registreras i HabQ autismmodul som Riktade Insatser (RI), vilket innebär:

– att man arbetar med 1-2 områden i taget. Det vill säga man väljer ut prioriterade områden att arbeta med, t.ex. kommunikation, socialt samspel/lek, vardagsfärdigheter eller strategier för att komma åt problemskapande beteende.

– arbetet karaktäriseras av att insatser erbjuds under kortare perioder och med mindre kontinuitet. Uppföljning av intensitet av insatser i registret genomförs ej.

- Riktade Insatser kan erbjudas barnet av olika yrkeskategorier från habiliteringen i så väl hemmet som på förskola.
- Riktade insatser till barnet under hela förskoleperioden fram till skolstart ÅK 1 registreras som RI.